

יוני 2015

דוח שר הבריאות על העישון בישראל בשנת 2014

עמדת ההסתדרות הרפואית בישראל - לקראת דיון בוועדת הבריאות

ההסתדרות הרפואית בישראל (הר"י), בשיתוף איגוד רופאי בריאות הציבור והחברה הרפואית למניעה ולגמילה מעישון של הר"י, רואה בצמצום העישון ונזקיו משימה לאומית חשובה במסגרת השמירה על בריאות הציבור. כידוע, העישון מגביר את התחלואה וגורם למחלות קטלניות כגון: סרטן, מחלות לב, מחלות ריאה וכיו"ב. להדגשת חומרת התופעה, נציין כי הנתונים המוצגים בדו"ח מצביעים על שיעורים משמעותיים של בני נוער, בגילאים שונים, המתנסים באופן קבוע בעישון סיגריות ו/או נרגילות, וניתן להיווכח בקפיצה המשמעותית בשיעור המתנסים בעישון, בעיקר בגילאים המאפיינים את המעבר מהחטיבה לתיכון. יתר על כן, מגמת הירידה בשיעורי העישון בציבור הכללי התמתנה ומדגישה אף היא שהמלאכה בנושא צמצום תופעת העישון עוד מרובה.

לרפואה ולרופאים תפקיד חשוב במשימה זו: הרופא יכול לספק ידע מקצועי ומפורט לגבי נזקי העישון ואפשרויות הגמילה העומדות בפני המעשן המעוניין בכך שכן הרופא הוא איש אמון שרואה את בריאות המטופל לפני כל אינטרס מסחרי.

מתוך תפיסה זו, הר"י פועלת ללא לאות נגד התופעה: לאחרונה הוגשה מחדש הצעת חוק לאיסור עישון בגני שעשועים לילדים ביוזמה משותפת של חה"כ יואל רזבוזוב עם איגוד רופאי בריאות הציבור והחברה הרפואית למניעה וגמילה מעישון של הר"י. מדובר בהצעה שעברה בקריאה הטרוםית בכנסת התשע עשרה, לאחר שהר"י ערכה קמפיין מודעות ברשת, במטרה לחשוף את הציבור לסיכונים הכרוכים בעישון בסביבת ילדים.

זאת ועוד, החברה הרפואית למניעה וגמילה מעישון בשיתוף עם איגוד רופאי בריאות הציבור בהר"י ממשיכים בפעילות השוטפת שמטרתה עידוד הקהילה הרפואית בארץ לבצע התערבות קצרה לגמילה מעישון בקרב מעשנים ומקיימת, בין היתר, מספר רב של הרצאות בנושא זה במסגרת כנסים שונים, במסגרות לימודיות שונות באוניברסיטאות ובקופות החולים. החברה אף יזמה וארגנה כנס מקצועי לרופאים המטפלים בנזקי עישון בנושא תהליכים פסיכולוגיים – התנהגותיים בגמילה מעישון. כמו כן, בימים אלה נבחנת האפשרות לקיים סדנאות לגמילה מעישון המיועדות לציבור הרופאים והרופאות (על אף העובדה ששיעור הרופאים המעשנים נמוך מזה בציבור הכללי).

הר"י קוראת להמשיך במרץ במאבק בעישון, ובכלל זה:

❖ הר"י קוראת להגברת האכיפה במרחב הציבורי למניעת עישון בקרב האוכלוסייה, ולקדם את הצעת החוק למניעת העישון במקומות ציבוריים והחשיפה לעישון (תיקון – איסור

עישון בגן שעשועים ציבורי לילדים), התשע"ה–2015. מן הדו"ח שפורסם בשנה שעברה (2014) ניתן ללמוד כי כ-40% מכלל המעשנים דיווחו על הפחתה בכמות העישון בעקבות כניסת חוקים למאבק בעישון לתוקפם. שמירה על בריאות הילדים והגנה עליהם מפני עישון כפוי ובליעת בדלי סיגריות חיוניות לבריאותם.

❖ על הממשלה לפעול למימושה המלא של החלטתה בדבר **תוכנית לאומית לצמצום העישון ונזקיו מיום 29.5.2011**. בהחלטה זו נקבע, בין היתר, כי על שר הבריאות להקים יחידה למאבק בעישון בתוך משרדו לשם תיאום התוכנית הלאומית לצמצום העישון. עד היום יחידה זו לא הוקמה במשרד הבריאות והמשאבים ליישום התוכנית מועטים ביותר.

❖ הר"י קוראת למשרד הבריאות ומשרד האוצר לפעול **להקצאת תקציב ייעודי / הקמת קרן למאבק בעישון**. הכנסות המדינה ממיסים על סיגריות עמדו ב-2014 על 6.2 מיליארד ₪, משקי הבית בישראל הוציאו בשנה זו 8.2 מיליארד ₪ על סיגריות (עליה של כ-9% משנת 2013), ומהצד השני משרד הבריאות מקצה רק כ-6 מיליון ₪ לטיפול ב-6,000 מעשנים **בלבד** בכל מדינת ישראל. הקצאת תקציב ייעודי לנושא, אפילו בסדר גודל של אחוז אחד בלבד מהכנסות המדינה ממיסים על סיגריות, למעלה מ-60 מיליון ₪ נכון לשנת 2014, יכולה לחולל מהפיכה בריאותית וחברתית.

❖ יש לחזור ולדון בהצעת חוק הגבלת הפרסומת והשיווק של מוצרי טבק, התשע"ב – 2012 (תיקון מספר 7), ובנוסף להטיל מגבלות על חברות הטבק בכל הנוגע לפרסום במדיה החברתית. דו"ח משרד הבריאות מראה כי חברות הטבק מנצלות היטב את הפרצה הקיימת בחוק ומשתמשות לצרכי פרסום ברשתות החברתיות להעברת מסרים המכוונים לצעירים.

❖ הר"י קוראת למשרד הבריאות להגדיל את התקצוב להרחבת סל הבריאות לטיפול גמילה מעישון נוספים על אלה הקיימים כיום בסל. הנתונים מהדו"ח מראים שבשנת 2014 התמתנה מאוד העלייה במספר המשתתפים בסדנאות לגמילה מעישון - עלייה של 0.4% בלבד לעומת שנת 2013 (וכן לעומת עלייה של 65% בין שנת 2011 ל-2010, עלייה של 29% בין שנת 2012 ל-2011 ועלייה של 4% בין 2012 ל-2013). יש להרחיב את היצע הטיפולים לייעוץ אישי, סיוע בטלפון, שימוש באפליקציות גמילה וכן הלאה. נדרש למצוא את הדרך לתמרץ את הקופות כך שישקיעו מאמץ מיוחד להתאים את הטיפול לאוכלוסיות מיוחדות כגון חולים מורכבים, נשים הרות, בני נוער ומתמודדים עם מחלות נפש.